

Извјештај о квалитету за СТАТИСТИКУ ОТПАДА, 2014.

Републички завод за статистику,
Бања Лука, 2016.

Садржај

ДИО I: Опис података	4
1. Контакт информације	4
2. Институције укључене у прикупљање података и правни основ	4
3. Опис методолошке основе за добијање података о отпаду	4
<i>Генерисање отпада по врсти и извору/дјелатности из које потиче – први сет података</i>	5
<i>Одређивање генерисаног отпада у економским дјелатностима методом узорка</i>	5
<i>Одређивање генерисаног отпада у економским дјелатностима на основу података о третману отпада</i>	5
<i>Одређивање генерисаног отпада у економским дјелатностима на основу података из административних извора</i>	6
<i>Одређивање генерисаног отпада у економским дјелатностима на основу других метода, на примјер моделирања</i>	6
<i>Одређивање генерисаног екстрактивног отпада</i>	6
<i>Опис отпада из домаћинства</i>	7
<i>Третман отпада – други и трећи сет података</i>	8
4. Важне промјене	8
<i>Промијене у односу на претходне године</i>	8
<i>Предвиђене промијене</i>	8
5. Специфична питања важна за прикупљање података за 2014. годину	8
5.1. <i>Влажна материја муља</i>	8
ДИО II: Извјештај о индикаторима квалитета	9
1. Релевантност	9
2. Тачност	9
2.1. <i>Грешке узорковања</i>	9
2.2. <i>Неузорачке грешке</i>	9
2.2.1. <i>Грешке обухвата</i>	9
2.2.2. <i>Грешке мјерења</i>	10
2.2.3. <i>Грешке обраде</i>	11
2.2.4. <i>Грешке неодговора</i>	12
2.2.5. <i>Грешке модела претпоставке</i>	12
3. Правовременост и тачност објављивања објављивања	13
<i>Правовременост објављивања података</i>	13
<i>Тачност објављивања података</i>	14
4. Доступност и јасноћа	14
5. Упоредивост	14
<i>Географска упоредивост</i>	14
<i>Временска упоредивост</i>	14
6. Усклађеност	15
7. Оптерећеност извјештајних јединица	15

ДИО I: Опис података

1. Контакт информације

Стана Копрановић

телефон: 051 332 770

e-mail: stana.kopranovic@rzs.rs.ba

Одјељење производних статистика

Статистика животне средине

Републички завод за статистику Републике Српске

2. Институције укључене у прикупљање података и правни основ

Републички завод за статистику Републике Српске прикупља податке о генерисаном отпаду из производних дјелатности и комуналном отпаду. Статистичке активности у области статистике отпада спроводе се на основу Статистичког програма Републике Српске за период 2013-2017, који је заснован на Закону о статистици Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 85/03). За ову статистичку област релевантан је Правилник о категоријама, испитивању и класификацији отпада ("Службени гласник Републике Српске", број: 19/15) и Закон о управљању отпадом Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 111/13).

Прикупљање и израда података о отпаду усклађени су са европском Уредбом о статистици отпада 2150/2002/ЕС¹.

3. Опис методолошке основе за добијање података о отпаду

Подаци о отпаду прикупљају се према извору, односно дјелатности из које потичу, врсти отпада и поступку управљања отпадом. У складу са Анексима I и II европске Уредбе о статистици отпада 2150/2002/ЕС, неопходно је израдити сетове података о генерисању и третману отпада. Генерисани отпад потребно је приказати према извору и врсти отпада, док је податке о третираном отпаду потребно израдити према врсти отпада и поступку третмана, укључујући број и капацитет постројења за третман. У ту сврху, приликом прикупљања података важна је примјена релевантних класификација (Табела 2).

У овом Извјештају описују се индикатори квалитета за податке о генерисаном отпаду из производних дјелатности и отпаду из домаћинства.

Подаци о отпаду из производних дјелатности добијени су путем статистичког извјештаја који достављају пословни субјекти разврстани према претежној дјелатности у подручја: Вађење руда и камена (B), Прерађивачка индустрија (C), Производња и снабдијевање ел.енергијом, гасом, паром и климатизација (D) и Грађевинарство (F) по Класификацији дјелатности КД БиХ 2010², а који имају 10 и више запослених. Уколико извјештајне јединице, које су најчешће и јединице посматрања, не доставе одговор или је достављени одговор непотпун врши се процјена генерисане количине и врсте отпада. Процјена се заснива на претпоставци да пословни субјекти који припадају истој класи (по броју запослених) и истој области (према КД БиХ 2010) генеришу сличну врсту и количину отпада.

Подаци о отпаду из домаћинства прикупљају се индиректно, односно путем годишњег извјештаја о прикупљеном комуналном отпаду.

¹) Уредба о статистици отпада (2150/2002/ЕС) ревидирана је 2010. године (Commission Regulation (EU) No 849/2010 of 27 September 2010 amending Regulation (EC) No 2150/2002 of the European Parliament and of the Council on waste statistics).

²) Класификација дјелатности КД БиХ 2010 садржајно и структурно одговара ЕУ класификацији NACE Rev.2.

Генерисање отпада по врсти и извору/дјелатности из које потиче – први сет података

Табела 1. Одређивање генерисаног отпада (сиве колоне односе се на подручја КД БиХ 2010 која нису обухваћена извјештајем о отпаду)

Број категорије отпада	Извор отпада према КД БиХ 2010																		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
	A	B	C10 – C12	C13 - C15	C16	C17 – C18	C19	C20 – C22	C23	C24 – C25	C26 – C30	C31 – C33	D	E36, E37, E39	E38	F	G-U искљ. 46.77	G46.77	Домаћинства
1	<ul style="list-style-type: none"> Пословни субјекти са 10 и више запослених 																		
2																			
...																			
...																			
...																			
49																			
50																			
51																			
Пословни субјекти са 10 и више запослених Индиректно одређивање путем података о прикупљеном комуналном отпаду																			

Табела 2. Класификације у употреби

	Назив класификације	Опис класификације (усклађеност са захтјевима садржаним у Уредби о статистици отпада, 2150/2002/ЕС)
Извор отпада	КД БиХ 2010	Прикупљање података о извору отпада према КД БиХ 2010 усклађено је са препорукама садржаним у Уредби 2150/2002/ЕС.
Врсте отпада	Листа отпада	Подаци о врсти отпада прикупљају се помоћу Листе отпада, која је заснована на Правилнику о категоријама, испитивању и класификацији отпада ("Службени гласник Републике Српске", број: 19/15). Примјеном кореспондентних табела, успостављена је веза између Листе отпада и Европског статистичког каталога отпада (EWC-Stat), који је прописан Уредбом 2150/2002/ЕС.
Поступци третмана отпада	R и D кодови	Поступци третмана (поновног искоришћења и одлагања) отпада класификовани су према кодовима датим у Анексу II Уредбе 2150/2002/ЕС.

Одређивање генерисаног отпада у економским дјелатностима методом узорка

Није у примјени.

Одређивање генерисаног отпада у економским дјелатностима на основу података о третману отпада

Није у примјени.

Одређивање генерисаног отпада у економским дјелатностима на основу података о прикупљеном отпаду

Није у примјени.

Одређивање генерисаног отпада у економским дјелатностима на основу података из административних извора

Није у примјени.

Одређивање генерисаног отпада у економским дјелатностима на основу других метода, на примјер моделирања

Није у примјени.

Одређивање генерисаног екстрактивног отпада

Отпадни материјали који настају приликом експлоатације руде и камена, као што су површински слојеви земље, камен, јаловина и други инертни материјали, количински су значајна карактеристика подручја Вађење руде и камена. Иначе, статистика отпада генерисаног у производним дјелатностима обухвата и значајне количине наведених материјала. Изузетак је јаловина која задовољи критерије квалитета лошије руде и као таква продаје се купцима на тржишту. Више информација о обухвату екстрактивног отпада наводи се у Табели 3.

Табела 3. Укљученост екстрактивног отпада у статистику отпада

Покривеност ³⁾	Горњи слој тла (<i>Topsoil</i>)	Неопасни отпад од руде (<i>Overburden</i>)	Отпадни камен (<i>Waste-rock</i>)	Неопасна јаловина (<i>Tailings</i>)
Комплетна покривеност	X	X	X	
Дјелимична покривеност				X ⁴⁾
Искључено				

³⁾ Коришћење појединих шифара из Листе отпада, као што су 010101 и 010102, за опис отпада/материјала који потиче од ископавања металних и неметалних минералних сировина у неким случајевима не омогућава прецизно разликовање врсте материјала о коме се ради, да ли само о откривци површинског слоја земље или о мјешавини инертног материјала састављеног од земље и камена, а у неким случајевима и са одређеним удјелом међуслојне јаловине.

⁴⁾ Уколико јаловина која настаје при експлоатацији минералних сировина задовољи стандарде и може да се класификује као руда лошијег квалитета за коју пословни субјект има купца и продаје је на тржишту по нижој цијени, та се количина јаловине не укључује у статистику отпада.

Опис отпада из домаћинства

Табела 4. Одређивање отпада из домаћинства

1 Индиректно одређивање на основу података о прикупљеном отпаду		
1.1	Јединица извјештавања	Предузеће овлашћено за сакупљање отпада у име општине/града
1.2	Систем прикупљања података	Подаци о отпаду из домаћинства прикупљају се путем годишњег статистичког извјештаја о прикупљеном комуналном отпаду.
1.3	Покривеност врста отпада	Комунални отпад (група 20 и 15 01 из Листе отпада) - отпад из домаћинства и отпад из других извора који је по својој природи или саставу сличан отпаду из домаћинства.
1.4	Карактеристике статистичких активности (1.4а – 1.4д)	
	а) Величина посматране популације (укупан број општина/градова)	64 општине/града у Републици Српској; 57 регистрованих пословних субјеката који сакупљају отпад јавним одвозом
	б) Укупан број општина/градова које су обухваћене извјештајем/укупан број сакупљача отпада	55 општина/градова обухваћених јавним одвозом отпада; 57 регистрованих пословних субјеката који сакупљају отпад у име општине/града
	ц) Број одговора који се користе за израчунавање укупне количине	57
	д) Пондерациони фактор (уколико постоји)	-
1.5	Метода одређивања извора отпада	Податак о извору отпада прикупљеног јавним одвозом добија се путем статистичког извјештаја, у коме се наводе три могућа извора отпада (домаћинства, услужне и производне дјелатности, комуналне службе). Расподјела количине прикупљеног отпада по изворима заснива се на процјени извјештајних јединица.
1.6	Удио отпада из комерцијалних дјелатности ⁵⁾ у укупно прикупљеном отпаду, по врсти отпада	Комунални и сличан отпад из комерцијалних дјелатности (категорија 20 Листе отпада) чини 29,5% укупно прикупљеног отпада Амбалажни отпад из комерцијалних дјелатности (категорија 15 01 Листе отпада) чини 0,6% укупно прикупљеног отпада
1.7	Постотак становништва покривеног системом јавног одвоза отпада из домаћинства и сличног отпада	-
2 Одређивање отпада на основу податка о третману отпада – није у примјени		

⁵⁾ Дјелатност трговине, јавне управе, образовања, административне и остале услужне дјелатности. С обзиром на постојећи систем управљања отпадом, у појединим случајевима укључене су и индустријске дјелатности.

Третман отпада – други и трећи сет података

У складу са Анексом II Уредбе 2150/2002/ЕС, податке о третману отпада потребно је израдити према врсти отпада и поступку третмана, укључујући број и капацитет постројења за третман.

Расположиви подаци о третману односе се на поступке збрињавања отпада генерисаног у пословним субјектима који су према претежној дјелатности разврстани у четири подручја КД БиХ 2010: В, С, D и F. Међутим, будући да се тренутно не прати отпад настао у осталим подручјима КД БиХ 2010, подаци о третману отпада нису потпуни у односу на препоруке садржане у Анексу II Уредбе 2150/2002/ЕС. Поред податка о броју евидентираних одлагалишта отпада у локалним заједницама, нису доступни ни подаци о броју и капацитету постројења за третман отпада.

4. Важне промјене

Промјене у односу на претходне године

Најзначајнија промјена у подацима о индустријском отпаду за 2014. годину у односу на податке за 2012. годину односи се на проширење обухвата подручја дјелатности КД БиХ 2010, при чему је поред раније обухваћених подручја (КД БиХ 2010 В, С и D) статистичким извјештајем за 2014. годину обухваћено и Грађевинарство (F). Покривањем подручја Грађевинарство отежана је упоредивост временске серије података о генерисаном отпаду по врстама. Других промјена везаних за коришћење методологије и релевантних класификација приликом прикупљања и обраде података о отпаду, сличних онима за период 2008-2012. година, није било.

До 2011. године подаци о отпаду из производних дјелатности прикупљани су сваке године, након чега се прешло на двогодишњу периодичку прикупљања ових података.

Предвиђене промјене

Значајнији развој статистике отпада покренут је 2009. године, када је проведена прва активност прикупљања података о индустријском отпаду (отпаду из производних дјелатности) за посматрану 2008. годину. Свака наредна активност прилика је за побољшање квалитета података у смислу примјене важећих дефиниција, стандарда и захтјева садржаних у Уредби 2150/2002/ЕС, као и у смислу доступности података о јединицама посматрања. Пратећи захтјеве из Уредбе, наредним статистичким извјештајем о отпаду из производних дјелатности планира се даље проширење обухвата подручја КД БиХ 2010.

Питање укључивања/искључивања отпадног материјала насталог приликом експлоатације минералних сировина (откривка, међуслојна јаловина, земља и камен) предмет је разматрања и, зависно од потенцијалних смјерница Европске канцеларије за статистику, Евростата, може утицати на будући приказ ове врсте отпадног материјала у статистици отпада.

5. Специфична питања важна за прикупљање података за 2014. годину

5.1. Влажна материја муља

Подаци о количини муља односе се, углавном, на влажну материју, с тим да у извјештају путем кога се прикупљају подаци то није увијек евидентно. Не врши се конверзија влажне у суву материју муља.

ДИО II: Извјештај о индикаторима квалитета

1. Релевантност

Подаци о отпаду за ниво Републике Српске достављају се Агенцији за статистику Босне и Херцеговине, која је надлежна за агрегирање достављених података за ниво БиХ и извјештавање Европске канцеларије за статистику, Евростата. Осим за потребе извјештавања Евростата, подаци статистике отпада користе се и за потребе локалних заједница, индивидуалних истраживача, за израду развојних пројеката, програма, стратегија итд.

Статистика отпада заснована је на методолошким препорукама садржаним у Уредби о статистици отпада 2150/2002/ЕС. Распољиви подаци односе се на генерисани отпад по врсти и дјелатности у четири подручја КД БиХ 2010: Вађење руде и камена, Прерађивачка индустрија, Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација и Грађевинарство, укључујући податке о поступцима збрињавања отпада насталог у овим подручјима дјелатности.

Статистика комуналног отпада укључује количину отпада који су прикупили комунални јавни и приватни пословни субјекти у име општине/града.

Статистичка активност прикупљања података о отпаду из производних дјелатности проводи се сваке друге (непарне) за претходну (парну) годину, док се подаци о комуналном отпаду прикупљају сваке године.

2. Тачност

2.1. Грешке узорковања

Будући да се постојеће активности у области статистике отпада заснивају на пуном обухвату јединица посматрања, према критеријима садржаним у Уредби 2150/2002/ЕС, грешке узорковања нису релевантне.

2.2. Неузорачке грешке

2.2.1. Грешке обухвата

Анекс I Уредбе: Према Уредби 2150/2002/ЕС, неопходно је обезбиједити сет података о укупно генерисаном отпаду у свим подручјима КД БиХ 2010 и отпаду из домаћинства.

Подацима о генерисаном отпаду обухваћена су четири подручја Класификације дјелатности КД БиХ 2010: Вађење руде и камена, Прерађивачка индустрија, Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација и Грађевинарство. Податак о отпаду из домаћинства добија се путем статистичког извјештаја о прикупљеном комуналном отпаду. Прикупљени подаци о извору комуналног отпада заснивају се на процјенама извјештајних јединица. Податак о укупно произведеном комуналном отпаду се процјењује и односи се на укупан број становника. Процјена укупно произведеног комуналног отпада за 2014. годину није вршена, будући да метод процјене због поплава није оптимално примјенив.

Анекс II Уредбе: За сет података о третману отпада, расположиви подаци односе се на отпад који је генерисан и третиран унутар пословних субјеката у претходно наведена четири подручја КД БиХ 2010, као и на управљање прикупљеним комуналним отпадом. Недостајући дио података односи се на коначни третман генерисаног отпада, према врсти отпада и поступку третмана, укључујући број и капацитет постројења за третман отпада.

Прикупљање података о третману отпада зависи од процеса развоја статистике укупно генерисаног отпада, али и постојећег система управљања отпадом, укључујући административне изворе и расположиве регистре важне за прикупљање ове врсте података.

Према Уредби 2150/2002/ЕС, пословни субјекти који имају мање од 10 запослених не улазе у обухват.

С обзиром да се као оквир за избор пословних субјеката, поред Статистичког пословног регистра, користе и базе података других статистичких активности, грешке обухвата могу бити везане за период посматрања на који се односе подаци из база доступних у вријеме провођења активности у области статистике отпада. Будући да се податак о броју запослених преузима из расположивих база података статистичких активности које се, у појединим случајевима, односе на годину која претходи години посматрања за статистику отпада, то за резултат може имати прекомјеран, али и недовољан обухват у односу на посматрани период.

Грешке обухвата везане су и за јединице према врсти дјелатности за које није доступан податак о броју запослених и које у обухват улазе по основу броја запослених у пословном субјекту којем припадају. У вези с тим, могућ је прекомјеран, али и недовољан, односно погрешан обухват. С једне стране, то практично може да значи да отпад генерисан у таквим јединицама бива пријављен у извјештају пословног субјекта, и онда када јединица не задовољава критериј о броју запослених, што би био прекомјеран обухват. При том, како је дјелатност таквих јединица различита од главне (претежне) дјелатности пословног субјекта, и у случајевима када је критериј задовољен могућ је погрешан обухват у смислу приказивања отпада кроз главну дјелатност пословног субјекта. У неким случајевима, овакве јединице бивају идентификоване током обраде података и накнадно издвојене као засебне јединице у обухвату, уз додјељивање одговарајуће шифре дјелатности.

Грешке прекомјерног обухвата односе се, углавном, на обухваћене јединице које у периоду посматрања нису биле активне или су имале број запослених мањи од доње границе (10 запослених).

2.2.2. Грешке мјерења

Јединице посматрања

Према Уредби 2150/2002/ЕС, отпад треба да се прати према дјелатности, односно извору генерисања. Придруживање отпада дјелатности из које потиче зависи од начина на који је јединица извјештавања повезана са јединицом посматрања, при чему је јединица извјештавања најчешће и јединица посматрања.

Податке о генерисаном отпаду из производних дјелатности достављају пословни субјекти чија је претежна дјелатност разврстана у једно од четири посматрана подручја КД БиХ 2010. Уколико се приликом обраде података установи да се у саставу пословног субјекта налазе јединице по врсти дјелатности, које значајно утичу на расподелу генерисаног отпада на нивоу дјелатности предузећа, врши се одговарајућа корекција при обради података. Иначе, критериј за избор јединица посматрања је број запослених који, у тренутку дефинисања обухвата, није у свим случајевима доступан на нивоу јединице по врсти дјелатности.

Мјерне јединице

Извјештајне јединице треба да изразе количину отпада у тонама. Уколико је, међутим, количина изражена у другим јединицама мјере, као што су кубни метар, комад, литар и друго, приликом обраде података врши се конверзија, односно прерачунавање у тоне. Као фактори конверзије користе се процјене извјештајних јединица или доступне табеле фактора конверзије које користе статистичке институције појединих земаља чланица ЕУ и Агенција за статистику БиХ.

Уколико се на мјесту настанка отпада не врши мјерење, односно не води евиденција, податак о количини и врсти генерисаног отпада заснива се на процјени извјештајне јединице.

Инструментариј за прикупљање података

Инструментариј за прикупљање података (упитник, упутство) креиран је у сарадњи са консултантима Статистике Шведске и предмет је континуиране ревизије и побољшања садржаја, а са циљем да се избјегну нејасноће и грешке приликом прикупљања података.

2.2.3. Грешке обраде

Прва контрола и обрада података врши се на папирној верзији достављеног извјештаја. Уколико се приликом визуелне контроле установи грешка коју није могуће уклонити на основу доступних података, успоставља се контакт са извјештајном јединицом са циљем да се извјештај попуни на начин како то методологија захтјева.

Након визуелне контроле, подаци се уносе у апликацију за аутоматску обраду података гдје пролазе додатну математичку и логичку контролу везе између појединих варијабли и табела. Том приликом, подаци се додатно контролишу поређењем са вриједностима за претходну годину на основу чега се, уколико је потребно, врши корекција података за годину посматрања или за претходну годину. Контрола се врши и поређењем субјеката исте дјелатности који припадају истој класи, одређеној на основу броја запослених. Приликом обраде података, идентификују се и статистички аутлајери који се издвајају и посматрају одвојено.

Подаци о стопи едитовања података нису доступни.

Врсте грешака обраде

- шифрирање врсте отпада

Свакој врсти насталог отпада извјештајна јединица додјељује одговарајућу шифру из Листе отпада која описује процес из којег отпад потиче и његова својства. Том приликом могуће је погрешно шифрирање, што се приликом обраде података настоји препознати. Контрола избора шифре врши се у односу на дјелатност којој се приписује и опис врсте отпада, уз примјену установљених правила избора шифре отпада. Уколико се, међутим, ради о неспецифичној врсти отпада то представља потенцијални извор грешке коју није увијек могуће препознати.

- шифрирање поступка третмана

Уколико се у јединици посматрања врши интерно третирање отпада, потребно је да се за примијењени поступак одреди један од понуђених „R“ кодова за поновно искоришћење, односно један од „D“ кодова за поступке одстрањивања отпада. Том приликом, могућ је погрешан избор кода, који се контролише, углавном, у односу на врсту отпада којем се додјељује и опис кода који је наведен у Приручнику за примјену Уредбе 2150/2002/ЕС. Потенцијални извор грешке може бити недовољно прецизан опис појединих кодова.

- извор отпада

Расподјела количине и врсте отпада по дјелатностима које га генеришу везана је за могућност идентификације везе између пријављеног отпада и јединице која га пријављује. То је посебно значајно у случају када се дјелатност јединице која генерише отпад разликује од главне дјелатности пословног субјекта у чијем извјештају је, међутим, пријављен и отпад дате јединице. Овакви случајеви могли су бити идентификовани и кориговани уколико је приказани отпад, по својој врсти и количини, био неспецифичан за дјелатност под којом је пријављен.

Проблематика додјељивања отпада дјелатности у којој је настао описана је и у пасусу Грешке обухвата (2.2.1) и Грешке мјерења (2.2.2).

- фактори конверзије

Одређене грешке обраде могле су се појавити у случајевима када примијењени фактор конверзије мјерних јединица у тону није био одговарајући за описану врсту отпада. Приликом обраде података коришћени су фактори конверзије који примјењују статистичке институције појединих земаља ЕУ и Агенција за статистику БиХ, али и процјене које су обезбиједиле извјештајне јединице. Такође, грешке обраде могле су се јавити и уколико извјештајна јединица није нагласила употријебљену јединицу мјере која је различита од тоне.

2.2.4. Грешке неодговора

Табела 5. Грешке неодговора

Подручје КД БиХ 2010	Област КД БиХ 2010	Број јединица посматрања ⁶⁾	Обухват	Неодговор (одговор није достављен или није могао бити употријебљен)	Одговор	Стопа одговора (%)
B	05-08	45	45	8	37	82,2
C	C10-C12	160	160	34	126	78,8
	C13-C15	87	87	11	76	87,4
	C16	164	164	5	159	96,9
	C17-C18	30	30	13	17	56,7
	C19	4	4	1	3	75,0
	C20-C22	65	65	11	54	83,1
	C23	44	44	7	37	84,1
	C24-C25	97	97	15	82	84,5
	C26-C30	57	57	10	47	82,5
C31-C33	73	73	13	60	82,2	
D	35	29	29	3	26	89,7
F	41-43	169	169	58	111	65,7

У статистици отпада из производних дјелатности неодговор се третира поступком пондерисања, који је заснован на принципу претпоставке да јединице исте дјелатности и сличног броја запослених генеришу исту/сличну врсту и количину отпада. Као неодговор посматрани су извјештаји јединица, односно пословних субјеката који нису доставили податке о отпаду, а за које се по обиму и врсти производње у години посматрања могло очекивати генерисање индустријског отпада, као и извјештаји оних пословних субјеката чији подаци нису били потпуни и након контроле нису могли бити искоришћени као одговор. За третирање неодговора јединице су подијељене у пет стратума према величини, односно броју запослених на нивоу области према КД БиХ 2010. Унутар сваког стратума вршено је израчунавање пондера подјелом укупног броја јединица које су ушле у статистички обухват бројем оних које су третиране као одговор. Добијеним пондером кориговане су количине пријављеног отпада на нивоу области према КД БиХ 2010, за сваку шифру отпада. Грешке које су могле настати примјеном овог начина третирања неодговора везане су за могућност да величина пословних субјеката, мјерена бројем запослених, не утиче у свим случајевима на настанак отпада на претпостављени начин. Друга врста грешака везује се за постојање статистичких аутлајера као екстремних вриједности које морају бити засебно третиране и искључене из поступка пондерисања, а које, евентуално, нису препознате као такве.

Отпад из домаћинства

Погледати Табелу 4.

2.2.5 Грешке модела претпоставке

За обухваћена подручја КД БиХ 2010, једини примичењени „модел претпоставке“ везан је за поправљање неодговора и грешке које су могле настати примјеном датог модела (описано под 2.2.4 Грешке неодговора).

⁶⁾ Статистички пословни регистар и расположиве базе других статистичких активности.

3. Правовременост и тачност објављивања

Табела 6. Фазе прикупљања и израде података статистике отпада (отпад из производних дјелатности и комунални отпад)

	Јан.	Феб.	Март	Апр.	Мај	Јуни	Јули	Авг.	Сеп.	Окт.	Нов.	Дец.
Преглед и припрема упитника и методолошког материјала за штампање	ко ⁷⁾		по ⁷⁾									
Израда адресара	ко		по									
Слање упитника и методолошког материјала подручним одјељењима РЗС РС и извјештајним јединицама		ко		по								
Прикупљање попуњених упитника			ко	ко		по	по	по				
Контрола и обрада прикупљених упитника					ко			по	по			
Унос података у базу						ко	ко		по	по		
Анализа и валидација података							ко			по	по	
Табелирање података (израда саопштења)								ко			по	
Објављивање података									ко			по

Правовременост објављивања података

Отпад из производних дјелатности	
Посматрана година	2014.
Претходни и коначни резултати	26.2.2016.
Број дана од краја посматране године до објављивања коначних резултата	T+421

Комунални отпад	
Посматрана година	2014.
Претходни и коначни резултати	1.9.2015.
Број мјесеци од краја посматране године до објављивања коначних резултата	T+8

Исправљено саопштење о отпаду из производних дјелатности за 2014. годину објављено је 26. фебруара 2016. године, након што је редовно публиковано 1. децембра 2015. године. До исправке је дошло услед корекције серије података за период 2008-2014. година од стране извјештајне јединице чија је претежна дјелатност регистрована у подручју Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација. Корекцијом података, између осталог, промијењен је статус „отпада од сагоријевања" из опасног у неопасни.

⁷⁾ ко=комунални отпад; по= отпад из производних дјелатности

Тачност објављивања података

Претходни резултати уједно су и коначни и објављени су у форми годишњег саопштења.

4. Доступност и јасноћа

Подаци о отпаду могу се наћи на интернет старници Завода у форми годишњег саопштења, у Статистичком годишњаку и у публикацији „Ово је Република Српска“. Подаци се достављају и у одговору на писани захтјев корисника без накнаде, при чему се поштују чланови о повјерљивости Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03). Припрема и публикавање Извјештаја о квалитету статистике отпада један је од начина да се неопходне информације о методологији и начину обраде података учине доступним корисницима.

Подаци се публикују у PDF формату, који садржи табеле и кратка методолошка појашњења, као и у Excel формату, омогућавајући на тај начин корисницима да врше самосталне анализе.

5. Упоредивост

Географска упоредивост

Упоредивост са осталим чланицама Европског статистичког система

Развој статистике отпада заснован је на препорукама садржаним у Уредби 2150/2002/ЕС, која је у примјени у земљама чланицама Европског статистичког система. Међутим, упоредивост међу и са земљама чланицама, донекле, зависи од специфичности примјењеног система управљања отпадом у свакој од земаља. То се, прије свега, односи на систем управљања комуналним отпадом и могућност да се идентификује удио отпада из домаћинства у укупно сакупљеном и произведеном комуналном отпаду. Битно је и питање примјењене дефиниције отпада у односу на споредни производ, гдје та разлика није увијек евидентна и може утицати на упоредивост података међу земљама. Поред тога, поједина методолошка питања, као што је дефиниција отпада у односу на екстрактивни материјал од ископавања минералних сировина, нису до краја дефинисана Уредбом, што земљама чланицама оставља простор да, у складу са националним потребама и законодавством, (не)прикажују ову врсту материјала као отпад. Статистика отпада из производних дјелатности на нивоу Републике Српске укључује и ову врсту материјала.

Временска упоредивост

Дужина упоредивих временских серија

Серија података о комуналном отпаду објављује се на годишњем нивоу од 2006. године. Подаци о отпаду из производних дјелатности објављују се од 2008. године, с тим да је од 2011. периодика провођења активности двогодишња. Увођење двогодишње периодике засновано је на препорукама датим у Уредби 2150/2002/ЕС, према којој податке о генерисаном отпаду земље чланице треба да достављају Евростату сваке друге године. Упоредива серија података о укупној количини генерисаног отпада доступна је од 2008. године, с тим да је упоредивост података о врсти и извору отпада, који су такође доступни од 2008. године, дјелимична и условљена измјенама Европског статистичког каталога отпада (EWC-Stat) за посматрану 2010. годину. Услијед преласка на двогодишњу периодичку прикупљања података о генерисаном отпаду из производних дјелатности, подаци за 2011. годину нису доступни.

Остали фактори који утичу на временску упоредивост

До посматране 2010. године подаци о генерисаном отпаду из производних дјелатности прикупљани су и публиковани према КД БиХ која је била израђена је на основу Статистичке класификације економских дјелатности у ЕУ (NACE Rev. 1.1), док су подаци за посматрану 2012. годину прикупљени и израђени према КД БиХ 2010. У складу са измјенама Уредбе 2150/2002/ЕС из 2010. године, ревидиран је и Европски статистички каталог отпада. У вези с тим, отпад је до посматране 2009. године, путем

кореспондентних табела са Листом отпада, шифриран помоћу Европског статистичког каталога EWC-Stat Ver.3, након чега су врстама отпада додјелјиване ревидиране шифре из каталога EWC-Stat Ver.4. Ревизија Каталога отпада подразумијевала је агрегирање појединих шифара у једну (на примјер, за хемијски отпад), односно разраду једне шифре на неколико нових (примјер је шифра за метални отпад).

Што се тиче комуналног отпада, није било фактора који утичу на временску упоредивост.

6. Усклађеност

Према препорукама садржаним у Уредби 2150/2002/ЕС, подаци о генерисаном отпаду, опасном и неопасном, публиковани су на нивоу области према КД БиХ 2010, уз употребу шифара из Европског статистичког каталога отпада (EWC-Stat Ver.4). Европски каталог је путем кореспондентних табела повезан са Листом отпада помоћу које се, иначе, прикупљају подаци о врсти отпада. Према препорукама датим у поменутој Уредби, за неколико области КД БиХ 2010 подаци се приказују збирно.

7. Оптерећеност извјештајних јединица

Није предмет посебних анализа.